

מטעמי תורת זילים

פרשת שלח לך – שליחות המרגלים

התורה מתארת את מעשה שליחות המרגלים שנאמר "וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: שְׁלַח לְךָ אַנְשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמִטָּה אֲבִתָּיו תִּשְׁלַחוּ כָּל נְשִׂיא בְהֵם: וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַר פָּאֲרָן עַל פִּי ה' כָּלֶם אַנְשִׁים רִאשִׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה" (במדבר יג, א-ג). ואחרי שהמרגלים חזרו מריגול הארץ הם הוציאו את דבת הארץ רעה שנאמר "וַיִּצְיֵאוּ דְבַת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבְרָנוּ בָּהּ לְתוֹר אֶתְּךָ אֶרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הוּא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אַנְשֵׁי מַדּוּת" (במדבר יג, א).

ויש להבין, איך יתכן שאנשים חשובים כמו שנים עשר המרגלים אשר היו ראשי בני ישראל יחטאו בהוצאת דיבה רעה על הארץ?

המרגלים היו צריכים לברר את כוחה של קליפת כנען ולהכניעה

בארץ ישראל היתה קליפה קשה הנקראת 'קליפת כנען' שהיה צריך להכניעה. היא היתה אחת מארבע קליפות שנרמזו בַּשְּׁמוֹת בְּנֵי שֵׁל חֶם בֶּן שְׁנָאמֹר "וַיִּבְנֵי חֶם פֹּשֶׁת וּמִצְרַיִם וּפֹט וְקַנְעָן" (בראשית י, ה) (מגלה עמוקות - רנ"ב אופנים' אופר רכא עיי"ש, 'ילקוט ראובני' נח י, ו ד"ה 'ובני חם כוש ומצרים' בשם המגלה עמוקות). וכבר נאמר על בנו של חם "אַרְוֶה כְּנָעַן" (בראשית ט, כה) כמו שנאמר בנחש הקדמוני "אַרְוֶה אֶתְּךָ מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכָּל הַתְּיָוֵה" (בראשית ג, ד) (תיקוני זוהר' תיקון יח דף לו ע"א ד"ה הא אלון נפקין). וזה היה תכלית שליחותם של המרגלים לארץ ישראל (זרע ברך' לר' ברכיה ברך תלמידי 'המגלה עמוקות' פרשת שלח לך ד"ה 'ומעתה נבא בסי"ד') להכניע את כוח קליפת מלכי כנען ולפנות לישראל את הדרך, כמו שעשו אחר כך בכל המסעות של עם ישראל במדבר כאשר היו מכניעים את כוחות 'הסטרא אחרא' (שם משמואל' פרשת שלח לך שנת תר"ע ד"ה להבין הענין). ורצון ה' היה שיוכנע בארץ כוח הסטרא אחרא של 'כנען' על ידי המרגלים (ברך' פרשת שלח לך ד"ה 'כללא דמילתא').

לכן כאשר ביקשו ישראל לשלוח מרגלים הוטב הדבר בעיניו של משה כפי שנאמר "וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כָּלְכֶם וַתֹּאמְרוּ נִשְׁלַחְהָ אַנְשִׁים לְפָנֵינוּ וְנִחְפְּרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ וְנִשְׁבּוּ אֶתְנֶן דָּבָר אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נֶעְלָה בָּהּ וְאֵת הָעָרִים אֲשֶׁר נְבָא אֱלֹהֵינוּ: וַיִּיטַב בְּעֵינֵי הַדָּבָר וַאֲקַח מִכֶּם שְׁנַיִם עֹשֵׂר אַנְשִׁים אִישׁ אֶחָד לְשִׁבְט" (דברים א, כב-כג). כוונתו של משה רבינו היתה לטובה, לפנות לישראל את הדרך ולבער את 'הקליפות' אשר היו בארץ כנען, ועל ידי התבערו כבר על ידי המרגלים (נועם אלימלך' לר' אלימלך מלוי' עסק פרשת דברים על הפסוק 'ותקרבון אלי כולכם'), ואז תוכל הארץ להיכבש בקלות על ידי עם ישראל (שם משמואל' פרשת שלח לך שנת תר"ע ד"ה להבין הענין). לכן לולא שחטאו המרגלים היו כבר כל 'הקליפות' נשברות לגמרי (יקאנת ה' צבאות' להרמח"ל בפרק ענין המרגלים ד"ה אך ענין המרגלים. עיי"ש).

משה רבינו ציוה את המרגלים "וַיִּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֵה הוּא וְאֵת הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הֲחֹזֵק הוּא הֲרַפָּה הֲמַעֲט הוּא אִם רַב" (במדבר יג, יח) כאשר כוונתו היה על כוח 'הקליפה', שיבדקו האם התפשט כוחה הרבה אם לא. וכן אמר "וַיִּמָּה הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב בָּהּ הֲטוֹבָה הוּא אִם רָעָה" (במדבר יג, יט) כלומר שיבדקו האם האומות הכניסו מקליפתם טומאה לארץ שהם יושבים בה וטימאוה חלילה. וכן אמר "וַיִּמָּה הָעָרִים אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב בָּהֶן הֲבָמְחִינִים אִם בְּמִבְצָרִים" (במדבר יג, יט) וכוונתו שיבדקו האם יש שם ערים המוקפות חומה, היות שכוח 'הקליפה' גדול יותר בערי המבצרים המוקפות חומה כשם שבצד הקדושה הערים המוקפות חומה קדושות יותר (פרי צדיק' לר' צדוק הכהן מלובלין פרשת שלח אות ב ד"ה שלח לך אנשים). וביקש שגם יבדקו "הַיֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵינִי" (במדבר יג, כ) כלומר אם יש שם אדם אשר שמגן עליהם בזכותו (רש"י במדבר יג, כ) והוסיף לצוותם "וַהֲתַחַזְקֶתֶם וְלִקְחֶתֶם מִפְּרֵי הָאָרֶץ" (במדבר יג, כ) על מנת שיתחזקו ויתגברו על יצרם בכניסתם לארץ ישראל (פרי צדיק' פרשת שלח אות ב ד"ה שלח לך אנשים. עיי"ש).

לשליחות נבחרו אנשים שהיו צדיקים ויכלו לעמוד מול הסטרא אחרא

לשם שליחות זו לא היה צריך משה רבינו אנשים גיבורים הבקיאם במלחמה אלא דווקא אנשים שהם חכמים (פרי צדיק' לר' צדוק הכהן מלובלין פרשת שלח אות ב ד"ה שלח לך אנשים) גדולים (מגיד משרים' למלאך המגיד של ר' יוסף קארו פרשת שלח לך כב סיון ד"ה אבל ברירו) צדיקים (נועם אלימלך' פרשת דברים על הפסוק 'ותקרבון אלי כולכם', ערבי נחל' פרשת בהעלותך שלח דרוש א' ד"ה ונתישב כבר עם דברינו) ומובחרים, חשובים ומעולים (נועם אלימלך' פרשת דברים על הפסוק 'ותקרבון אלי כולכם'), קדושים וטהורים מכל ענייני התיעוב והמעשים הלא טובים (שם משמואל' פרשת שלח שנת תר"ע ד"ה להבין ענין המרגלים) ושהם ראשי בני ישראל (פרי צדיק' פרשת שלח אות ב ד"ה שלח לך אנשים), כך שיהיה להם כוח לבער את 'הקליפות' על ידי גודל קדושתם (נועם אלימלך' פרשת דברים על הפסוק 'ותקרבון אלי כולכם') ושהיה להם כוח לעמוד כנגד פיתוי הסטרא אחרא (הרמ"ד וואלי דברים פרק א על הפסוק 'וייטב בעיני הדבר').

ואכן נבחרו לשליחות זו אנשים שהיו צדיקים וראשי בני ישראל שנאמר "כָּלֶם אַנְשִׁים רִאשִׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה" (במדבר יג, א) (זוהר פרשת שלח לך דף קנח ע"א ד"ה וישלח אותם), "אַנְשִׁים" הוא לשון חשיבות (אור החיים הקדושי' במדבר יג, ב ד"ה עוד ירצה במאמר, 'מובח אליהו' למחבר' שבט מוסר' פרשת שלח לך ד"ה אך ראוי לשים לב) לפי שהם היו בני אדם גדולים (פרי צדיק' פרשת שלח אות ב ד"ה שלח לך אנשים) כשרים והגונים (ראה רש"י במדבר יג, א) מגדולי החכמים שבישראל כפי שנאמר "כָּל נְשִׂיא בְהֵם" (במדבר יג, ב) (מגיד משרים' לר' יוסף קארו פרשת שלח לך כב סיון ד"ה אבל ברירו), והיו צדיקים (מדרש תנחומא' פרשת שלח לך אות ד) גמורים (מובח אליהו' למחבר' שבט מוסר' פרשת שלח לך ד"ה אך ראוי לשים לב) בעיני ישראל ובעיני משה. הם גם היו חשובים לפני הקב"ה (הרמ"ד וואלי פרשת שלח לך פרק יג על הפסוק 'וישלח אותם משה') כפי שהוא העיד עליהם שהם ראויים לשליחות כאשר נשאל על ידי משה רבינו (במדבר רבה' שלח לך פרשה ט, ה), 'מדרש תנחומא' פרשת שלח לך אות ד). והיה בידיהם את הכוח של כל השבטים, כך שיכלו להכניע את הסטרא אחרא (הרמ"ד וואלי דברים פרק א על הפסוק 'ויקחו בידם מפרי הארץ' וכן על הפסוק 'וייטב בעיני הדבר') ואת כל 'הקליפות' של מלכי כנען שהיו בארץ (שם משמואל' פרשת שלח שנת תר"ע ד"ה ולפי האמור יובן היטב).

משה רבינו מסר בידי המרגלים שם קדוש (זוהר פרשת שלח לך דף קס ע"ב ד"ה רבי יהודה אמר, רבינו בחיי' במדבר יג, יג ד"ה עלו זה) בן י"ב אותיות (רבינו בחיי' במדבר יג, יז ד"ה עלו זה) כפי שנרמז בפסוק "וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַר פָּאֲרָן עַל פִּי ה'" (במדבר יג, א) ('צמח דוד' למחבר' שו"ת 'בית דוד' פרשת שלח לך על הפסוק 'וישלח אותם משה ממדבר פארן', בכדי שילכו לשלום בדרך וינצלו מיד הענקים) (רבינו בחיי' במדבר יג, יז ד"ה עלו זה) בשעה שיהיו בצער, על ידי שיזכירו שם זה בפיהם ('צמח דוד' למחבר' שו"ת 'בית דוד' פרשת שלח לך על הפסוק 'וישלח אותם משה ממדבר פארן', וכפי שהם אכן עשו וניצלו) (זוהר פרשת שלח לך דף קס ע"ב ד"ה רבי יהודה אמר). משה שמסר בפיהם את השם

הקדוש לא חשש שהם ישתמשו בו שימוש לא ראוי, משום שהם היו אנשים חשובים וכשרים שעברו את מחצית ימיהם והיו בעלי ענוה לא כועסים ולא עומדים על מדותיהם, כפי שראויים להיות אנשים שמוסרים להם שם קדוש מעין זה (ראה גמי' קידושין דף ע"א בשם רב) (יצמח דוד' למחבר שו"ת יבית דוד' פרשת שלח לך על הפסוק 'וישלח אותם משה ממדבר פארן' ע"י ש"ס).

ה' הכניס בתוך המרגלים את נשמותיהם של השבטים הקדושים לסייעם

כאשר משה רבינו שלח את המרגלים, ידע הקב"ה שהם עתידים לחטוא. לכן הוא יתברך שמו, גזר (ישעיהו הפסוקים להארי"י ז"ל פרשת שלח לך סימן יג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו') שלפני שהם ילכו לרגל את הארץ (ישעיהו הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לו אות מ ד"ה ועתה נבאר ענין) נשמות השבטים בעצמם שהיו בני יעקב אבינו עליו השלום, ייכנסו בסוד 'העיבור' בתוך אלו המרגלים (ישעיהו הפסוקים' פרשת שלח לך סימן יג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו'), שנים עשר המרגלים (ילקוטי תורה' להארי"י ז"ל תחילת פרשת שלח לך ד"ה הנה תמצא), כדי שיעזרו להם קצת (ישעיהו הפסוקים' פרשת שלח לך סימן יג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו') ויחזקו אותם שלא יחטאו (ילקוטי תורה' להארי"י ז"ל תחילת פרשת שלח לך ד"ה הנה תמצא, 'חסד אברהם' לר' אברהם אזולאי מעין חמישי נהר כה, יזרע שמשון' פרשת בהעלותך דף קי"ה ע"א ד"ה איני י"ס), כאשר הבחירה בטוב או ברע עדיין תישאר בידי המרגלים, כפי שהיא דרכה של 'עיבור נשמה' (מאור ושמש' פרשת שלח לך ד"ה ולבאר הענין זה נקדים).

דבר זה נרמז במה שנאמר "וישלח אתם משה ממדבר פארן על פי ה' פלגים אגנשים ראשי בני ישראל המה" (במדבר יג, א), "וישלח אתם משה ממדבר פארן" – זה משה רבינו ששלח את המרגלים, ואילו על הקב"ה ששלח לתוכם את נשמות השבטים נאמר "על פי ה' פלגים אגנשים ראשי בני ישראל המה" (וינחל קדומים' להחיד"א פרשת שלח לך אות א ד"ה שלח לך), "ראשי בני ישראל" – אין הכוונה למרגלים אלא לשבטים שהם 'הראשים' של בני ישראל ממש (ישעיהו הפסוקים' פרשת שלח לך סימן יג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו') וגם בניו של ישראל (ילקוטי תורה' להארי"י ז"ל תחילת פרשת שלח לך ד"ה הנה תמצא) אבינו, שהוא יעקב עליו השלום (יעמודיה שבעה' לר' בצלאל הדרשן עמוד שלישי סוף סימן יז ד"ה דרך אחר נראה לו). לכן הם נקראו כאן "ראשי בני ישראל" ולא נקראו בשם "ראשי אלפי ישראל" כפי שנקראו בשעה שנמנו כל השבטים בתחילת ספר במדבר ששם נאמר "אֵלֶּה קְרוּאֵי הָעֵדָה נְשִׂאֵי מִטּוֹת אֲבוֹתָם רְאִשֵׁי אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם" (במדבר א, טז) (ילקוטי תורה' להארי"י ז"ל תחילת פרשת שלח לך ד"ה הנה תמצא, 'ישעיהו הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לו אות מ ד"ה ועתה נבאר ענין המרגלים).

וכן עיבור נשמתם של השבטים נרמז במה שנאמר "שֶׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים וַיְתַרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמִטָּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלַחוּ כָל נְשִׂיא בְהֵם" (במדבר יג, א), כאשר התיבות "אֲשֶׁר אָנֹכִי אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל" הולך על התיבה "אֲנָשִׁים" שמוזכרת קודם לכן, כלומר שה' נתן את נשמות "בְנֵי יִשְׂרָאֵל" אל ה"אֲנָשִׁים" שהם המרגלים שנכנסו לארץ ישראל. לכן הדגיש הכתוב ואמר "פְלָגִים אֲנָשִׁים רְאִשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל המה" (במדבר יג, א) כלומר על אף שאין אלו הגופות של השבטים בני יעקב אבינו ממש אלא הם הגופות של המרגלים, עם זאת, כיון שהם נמצאים בקרבם אז זה נחשב גופם של בני ישראל סבא הוא יעקב אבינו (יצמח דוד' פרשת שלח לך על הפסוק 'אשר אני נותן לבני ישראל'). ומטעם זה נאמר עליהם "פְלָגִים אֲנָשִׁים" בלשון רבים, לפי שכל אחד ואחד מהם נחשב לשני אנשים מחמת נשמתו ונשמת השבט שבגופו (זרע ברך' פרשת שלח לך ד"ה ועל פי הקדמה).

כאשר משה רבינו תיאר את שילוח המרגלים נאמר "וַתִּקְרְבוּן אֵלַי פְלָגִים וַתֹּאמְרוּ נִשְׁלַחְהָ אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וַיְחַפְּרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ וַיִּשְׁבוּ אֲתָנוּ דָּבַר אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נִעְלָה בָּהּ וְאֵת הָעָרִים אֲשֶׁר נְבֹא אֲעִלֶּיךָ: וַיִּיטֹב בְּעֵינֵי הַדָּבָר וְאָקַח מִכֶּם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי אֲנָשִׁים אִישׁ אֶחָד לְשִׁבְט" (דברים א, כב – כג), וְאָקַח מִכֶּם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי אֲנָשִׁים אִישׁ אֶחָד לְשִׁבְט" – ללמד שמה שמשה רבינו לקח היו רק שנים עשר אנשים ממש "אִישׁ אֶחָד לְשִׁבְט". אך לפי האמת היו עוד שניים עשר נשמות השבטים הקדושים שהלכו עמהם, ולא הזכירו כיון שלא משה שלח אותם אלא הם באו אליהם מעצמם (ברכת שמואל' לאביו של מחבר ספר יקב הישר' פרשת שלח לך סוף ד"ה ונחזור לביאור). והשבטים הקדושים ראו צורך לבוא לתוך המרגלים כדי לסייע את ישראל בחזרתם לארץ ישראל, כי הם גרמו את יציאתם לחוץ לארץ על ידי מכירת יוסף (זכר דוד' מאמר א פרק ח דף כב ד"ה 'ועל פי האמור' הימקדש מלך' בשם הרמ"ז).

נשמות השבטים שבאו בתוך המרגלים הוזכרו כאשר אמר ה' יתברך למשה רבינו "שֶׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים וַיְתַרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אֶחָד לְמִטָּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלַחוּ כָל נְשִׂיא בְהֵם" (במדבר יג, א), לא נאמר 'אִישׁ אֶחָד לְשִׁבְט' שמשמעו אִישׁ אֶחָד מכל שבט בלבד, אלא "אִישׁ אֶחָד לְמִטָּה אֲבֹתָיו" ללמד כי כל איש היה מוכן לקבל את נשמת מטה אבותיו על ידי עיבור (מאיר לארץ' לר' מאיר ביקיאים פרשת שלח לך ד"ה מעתה נבא אל ביאור). ונכפלו התיבות "אִישׁ אֶחָד לְמִטָּה אֲבֹתָיו" כנגד כל מרגל ורוח השבט שבתוכו (זרע ברך' פרשת שלח לך ד"ה 'ועל פי הקדמה זו עיני עשה'). נשמות השבטים התעברו בתוך המרגלים כי רצו להחזיר את עצמות יוסף אל הארץ (זכר דוד' מאמר א פרק ח דף כב ד"ה 'ועל פי האמור' הימקדש מלך' בשם הרמ"ז) וגם רצו שהמרגלים ישבו ויספְרוּ בשבח ארץ ישראל – ועל ידי כן יתוקן להם עוון מכירת יוסף (יצמח דוד' למחבר שו"ת בית דוד דף טז ע"ב ד"ה ג' י"ל דמא').

עיבור השבטים נרמז בפסוק "שֶׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים וַיְתַרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן" (במדבר יג, א) שהתיבה "אֲנָשִׁים" היא ראשי תיבות 'אֶלּוּ נְשָׁמוֹת שְׁבִטֵי גֵ-הּ מְעוֹבְרוֹת' (מחשף הלבן' לר' יעקב אביחצירא פרשת שלח לך דף ע"ב ע"ב ד"ה נמצא כי בעת שליחות). וכן נרמז בהמשך הפסוק "אִישׁ אֶחָד לְמִטָּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלַחוּ כָל נְשִׂיא בְהֵם" (במדבר יג, א), כאשר התיבה "נְשִׂיא" היא ראשי תיבות 'נְשָׁמוֹת שְׁבִטֵים יְלוּ אֹתָם' (מאיר לארץ' לר' מאיר ביקיאים פרשת שלח לך ד"ה מעתה נבא אל ביאור). ומשה רבינו גם רמז למרגלים על עיבור נשמות השבטים בתוכם כשאמר למרגלים "עֲלוּ זֶה בְּנִגְבַּ וְעֲלִיתֶם אֶת הָהָר" (במדבר יג, יז), "עֲלוּ זֶה בְּנִגְבַּ – התיבה "זֶה" היא גמטריא שנים עשר כנגד שנים עשר השבטים שבתוך המרגלים, לומר להם כי הם עולים יחד עמהם בנגב להיות להם לעזר ולהועיל (ראש דוד' להחיד"א פרשת שלח ד"ה ועתה אמת אגיד) ועל ידם בוודאי תהיה להם 'עלייה' בהליכה זו ויצליחו בדרכם. לכן לא אמר בפסוק 'לכו זֶה בְּנִגְבַּ' אלא "עֲלוּ זֶה בְּנִגְבַּ" בכדי ללמד על 'עלייתם' (ראה 'במדבר רבה' פרשת שלח לך טז, יא) (ברכת שמואל' פרשת שלח לך ד"ה ופניו יש לתרץ).

נשמת שבט לוי נכנסה בתוך יהושע על ידי הוספת האות י' לשמו

שבט לוי לא שלח מרגל היות שלא היה לו נחלה בארץ. ואילו שבט יוסף נחלק לשניים, מנשה ואפרים, אשר כל אחד מהם שלח מרגל. וכאשר הגיעו נשמות השבטים להתעבר בתוך המרגלים, נכנסה נשמתו של יוסף בתוך המרגל של שבט מנשה (ישעיהו הפסוקים' להארי"י ז"ל פרשת שלח לך סימן יג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו') כי מנשה היה הבכור ויוסף היה אוהבו (ראש דוד' להחיד"א פרשת שלח ד"ה ראיתי שכתב משם רבינו). מטעם זה שמו של יוסף הוזכר דווקא אצל שבט מנשה ולא אצל שבט אפרים כפי שנאמר "וְיִסַּף לְמִטָּה יוֹסֵף לְמִטָּה מְנַשֶׁה יְדִי בֶן יוֹסֵף" (במדבר יג, יא). אז יהושע בן נון שהיה משבט אפרים נשאר בלי עיבור נשמה של שבט. לכן משה התיירא לשלוח אותו ככה פן יחטא היות שאין בו עיבור של שום שבט, והוא התפלל עליו שנשמת שבט לוי שהיתה אמורה להתעבר במשה עצמו אם שבט לוי היה שולח מרגל, תיכנס עתה ביהושע תלמידו (ישעיהו הפסוקים' להארי"י ז"ל פרשת שלח לך סימן יג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו'). אמנם על שאר השבטים לא היה צורך משה להתפלל היות שידע שנשמות השבטים כבר מתעברות בהם, כל אחד במרגל של שבטו (ראש דוד' פרשת שלח לך טז, יא) (ברכת שמואל' פרשת שלח לך ד"ה ופניו יש לתרץ).

משה רבינו הצליח למשוך את נשמת לוי בן יעקב על ידי קריאת שם חדש ליהושע כפי שנאמר "וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לַיהוֹשֻׁעַ בֶּן נוֹן יְהוֹשֻׁעַ" (במדבר יג, טו) (ישעיהו הפסוקים פרשת שלח לך סימן יג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו') ועל ידי כן גרם שהתעברה נשמתו של לוי בתוכו (יליקוטי תורה להארי"ז ז"ל תחילת פרשת שלח לך ד"ה הנה תמצא). כי הוספת האות י' לשמו היתה בסוד המעשר לשבטים שהוא 'שבט לוי' (יונת אלם' להרמ"ע מפאנו פרק לו ד"ה ואמרו כי יהושע, 'מאה קשיטה' להרמ"ע מפאנו סימן סי' ד"ה עוד משה פני חמה) ובסימן 'העשירי יהיה קודש' (ברכת שמואל' פרשת שלח לך ד"ה נחזור לביאור הפרשה). וְכָלֵה נשמת לוי להיכנס בו לפי שיהושע היה תלמידו של משה רבינו וכל המלמד את בן חברו תורה כאילו ילד אותו (ראה גמ' סנהדרין דף יט ע"ב), לכן יהושע נחשב כבנו של משה וממילא היה לו שייכות ללוי. והרמז לכך בפסוק "וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לַיהוֹשֻׁעַ בֶּן נוֹן יְהוֹשֻׁעַ" (במדבר יג, טו) שראשי התיבות יוצא 'בן מלוי'. וכך על ידי קריאת שמו 'יהושע' לכבודו של משה רבינו, התעברה בו נשמת לוי (ראש דוד' להחיד"א פרשת שלח לך ד"ה ראיני שכתב משם רבינו. וראה 'נחל קדומים' להחיד"א פרשת שלח לך אות יב ביישוב הסתירה בדברי הארי"ז ז"ל על איזה נשמה התעברה ביהושע בן נון ואכמ"ל).

יהושע נשלח בתמורה ובמקום משה רבינו (ישעיהו הפסוקים פרשת שלח לך סימן יג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו'), כי משה היה משבט לוי אשר לא שלח מרגל (יליקוטי תורה להארי"ז ז"ל תחילת פרשת שלח לך ד"ה הנה תמצא) ובגלל שהדבר היה נוגע למשה עצמו לכן היה מקפיד על יהושע יותר מאחרים (זרע שמשון' פרשת בהעלותך דף קטו טור ב סוף ד"ה ויקרא משה). מטעם זה יש שינוי לשון בהוראה על שליחת המרגלים כפי שנאמר "שְׁלַח לָךְ אַנְשִׁים וַיִּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמִטָּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלַחוּ כָל נְשִׂיא בְהֵם" (במדבר יג, ב), בתחילה אמר לו ה' "שְׁלַח לָךְ" – והוא לשון יחידי כנגד משה רבינו, שכיון שאינו הולך בשליחות איש שישלח איש אחר במקומו ובתמורתו (ישעיהו הפסוקים פרשת שלח לך סימן יג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו'), כפי שאכן נשלח יהושע עם נשמת לוי שהוא שבטו של משה (יליקוטי תורה להארי"ז ז"ל תחילת פרשת שלח לך ד"ה הנה תמצא). ואחר כך אמר לו ה' "לְמִטָּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלַחוּ כָל נְשִׂיא בְהֵם" – והוא לשון רבים כנגד שאר נשמות השבטים (ישעיהו הפסוקים פרשת שלח לך סימן יג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו') שהמרגלים שלהם היו בשליחותם (יליקוטי תורה להארי"ז ז"ל תחילת פרשת שלח לך ד"ה הנה תמצא).

יוסף רמז לאחיו השבטים כי הם עתידים להתעבר במרגלים

ביאת נשמות השבטים לתוך המרגלים וכניסתם לארץ ישראל, נרמזה לאברהם אבינו בשעה שהוא היה בארץ כנען בברית בין הבתרים, כפי שנאמר אז "וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יְדַע תְּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנֹכִי וְאַחֲרָי כֵּן יֵצְאוּ בְּרַכְשׁ גָּדוֹל: וְאַתָּה תְּבֹא אֶל אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקְבְּרָם בְּשֵׂיבָה טוֹבָה: וְדָוָר רְבִיעִי יִשׁוּבוּ הֵנָּה כִּי לֹא שָׁלַם עֹן הָאָמְרִי עַד הֵנָּה" (בראשית טו, יג – טו), "וְדָוָר רְבִיעִי יִשׁוּבוּ" – רמז לאברהם אבינו כי שנים עשר השבטים שהם הדור הרביעי מן אברהם אבינו "יָשׁוּבוּ הֵנָּה" כלומר לארץ כנען, לאחר שיושלם גזירת "וַעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה", וזה יהיה על ידי שיתעברו נשמותיהם לבוא לעולם פעם שניה בתוך המרגלים שיכנסו לארץ כנען (זרע ברך' לרי' ברכיה ברך תלמיד 'המגלה עמוקות' פרשת שלח לך ד"ה ועל פי הקדמה זו).

גם יוסף הצדיק רמז זאת לשבטים בשעה שהם באו לפניו לשבוע אוכל ממצרים שנאמר "וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְלִים אַתֶּם לְרֵאוֹת אֶת עֲרוֹת הָאָרֶץ בְּאֵתֶם: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנָי וַעֲבָדֶיךָ בָּאוּ לְשַׁבֵּר אֲכָל: כִּלְנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָחְנוּ כְּנִים אֲנַחְנוּ לֹא הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְלִים" (בראשית מב, ט – יא), "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְלִים אַתֶּם" – על העתיד אמר להם, לפי שהם עתידים להתעבר במרגלים טרם לכתם לרגל את הארץ (ישעיהו הגלגולים להארי"ז ז"ל הקדמה ליו אות מ' ד"ה ועתה נבאר ענין המרגלים. ראה 'בעל הטורים' בראשית מב, יא). והשבטים נצנצה גם בהם רוח הקודש והם ענו "כִּלְנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָחְנוּ" כלומר כללו את יוסף עמהם, לומר שגם הוא עתיד לבוא ולהתעבר במרגלים, שהרי הוא ייכנס במרגל של שבט מנשה (ראש דוד' להחיד"א פרשת שלח לך ד"ה ועתה אמת אגיד' עיי"ש באריכות דבריו הנפלאים).

אמנם אחי יוסף הוסיפו לומר "לֹא הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְלִים" לפי שהם עתידים להסתלק מהמרגלים כאשר המרגלים יתייעצו לרעה (ראש דוד' להחיד"א פרשת שלח לך ד"ה ועתה אמת אגיד' עיי"ש באריכות דבריו הנפלאים). ויוסף אמר לשבטים בסוף דבריו "בְּזֹאת תִּבְחָנוּ חַי פְּרֻעָה אִם תֵּצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם גְּבוּא אַחֲיֵכֶם הַקֶּטָן הֵנָּה: שְׁלַחוּ מִכֶּם אֶחָד וַיִּקַּח אֶת אַחֲיֵכֶם וְאַתֶּם הֶאֱסְרוּ וַיִּבְחָנוּ דְּבָרֵיכֶם הֲאֵמַת אֲתֵכֶם וְאִם לֹא חַי פְּרֻעָה כִּי מְרַגְלִים אַתֶּם" (בראשית מב, טו – טז) שיוסף נשבע ואמר "חַי פְּרֻעָה כִּי מְרַגְלִים אַתֶּם" ולא היה בזה כפיות טובה מצדו להישבע בחיי פרעה לשקר אחרי שפרעה הטיב עמו, לפי שבתביות "מְרַגְלִים אַתֶּם" כוונתו על עיבור השבטים במרגלים, לרמוז להם שהם עתידים להיות 'מרגלים' (נחוט של חסד' לרי' אליהו הכהן מחבר 'שבט מוסרי' פרשת שלח לך על הפסוק 'שלחו מכם אחד') ודבריו היו דברי אמת.

הסטרא אחרא ששלטה אז בארץ היא זו שגרמה למרגלים לחטוא

בשלשה חודשים בשנה יש לס"מ שליטה, והם חודשים טבת (יליקוטי שושנים' לרי' שמשון מאוסטרופולי דף ו ע"ב ד"ה איתא בפליאה) תמוז ואב (כסא דוד' להחיד"א דרוש טוב' לשבת זכור ד"ה נקדים מ"ש בזהר הקדוש' בשם הזוהר, 'יליקוטי שושנים' דף ו ע"ב ד"ה איתא בפליאה). והנה שילוח המרגלים היה ביום כ"ט בסיון ואחרי ארבעים יום שריגלו את הארץ הם חזרו בערב תשעה באב, כך שמשך הליכתם היה בחודשים תמוז ואב שעיקר שליטת הס"מ הוא בהם. והרמז הוא בפסוק "וְהַיָּמִים יָמִי בְּכּוֹרֵי יַעֲנִיבִים" (במדבר יג, ב), כאשר האותיות שהם 'בכורי' לאותיות שהם 'יענבים' כלומר קודמות להם, יוצאות שמו המלא של הס"מ. שהרי קודם לאות ע' יש אות ס', וקודם לאות נ' יש אות מ', וקודם לאות ב' יש אות א', וקודם לאות ס' יש אות ל' – והכל יוצא לפי הסדר 'סמא"ל'. וזה כוונת הפסוק "וְהַיָּמִים יָמִי בְּכּוֹרֵי יַעֲנִיבִים" (במדבר יג, ב) להגיד שהוא שולט באלו הימים (יליקוטי שושנים' דף ו ע"ב ד"ה איתא בפליאה).

לכן אמר משה רבינו למרגלים "וְהַתְחַזְקֶתֶם וְלִקְחֶתֶם מִפְּרֵי הָאָרֶץ וְהַיָּמִים יָמִי בְּכּוֹרֵי יַעֲנִיבִים" (במדבר יג, ב) כלומר שעליהם לעשות השתדלות וחזק, משום שהימים הם ימי שליטתו של הס"מ. אמנם אין להם לפחד לפי שאין עוד מלבדו והשכינה שורה בתוכם כי היא נמצאת בתוך כל עשרה אנשים. ואם הם יתחזקו כנגדו אזי הס"מ השולט בימים אלו ייפול לפניהם. ומכל מקום כיון שמשעה רצה להגן על יהושע מפני הס"מ שלא יוכל להחטיאו, לכן הוא הוסיף לשמו דווקא את האות י' שנשארה מתוך התיבה "יענבים" אשר לא נכללה ברמז על הס"מ, בכדי שיוכל להתגבר על הס"מ (ומגלה צפונות' לרי' אליהו הכהן חלק ג' למחבר 'שבט מוסרי' פרשת שלח לך ד"ה יעד נראה' למה ד"ה יתחזקתם ולקחתם). ואז נוצר ליהושע שם יי-ה' בשמו, שהוא שם שמרחיק את החיצונים, מתיש את כוחם ומפר את עצתם (הרמ"ד וואלי פרשת שלח לך פרק יג על הפסוק 'ויקרא משה להושע'). והאות י' היתירה שבתבית "יענבים" רומזת גם על יום עשירי באב שכבר אין לשטן אז שליטה, כי שליטתו הסתיימה ביום ט' באב שלפניו (דברים אחדים' להחיד"א דרוש כי לשבת תשובה ד"ה ובהכי נחא ל').

למעשה מחמת שאותם הימים היו "ימי בכורי יענבים" (במדבר יג, ב) לא הצליחו המרגלים בשליחותם (מדרש פליאה' אות מב ואת פה). וכפי שגרמזה מעורבותו של הס"מ בפסוק "וַיִּבְאוּ עַד נַחַל אֲשַׁכְּל וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם זְמוּרָה וְאֲשַׁכְּל עֲנָבִים אֶחָד וַיִּשְׂאֶהוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים וּמִן הַרְמָנִים וּמִן הַתְּאֵנִים"

(במדבר יג, כג), "וַיִּשְׁאַלְהוּ בְמוֹט בְּשָׁנִים" – הם הס"מ ובת זוגו הלילי' (זוהר פרשת שופטים דף רעד ע"ב ד"ה לדון בחנק). לכן יש שני פסוקים בתורה המתחילים באות ס', האחד במעשה העגל שנאמר "סרו מהר מן הדרך אֲשֶׁר צִוִּיתֶם עֲשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מִסְכָּה וַיִּשְׁתַּחֲוּ לוֹ וַיִּזְבְּחוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלִיף מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם" (שמות לב, ח) והפסוק השני הוא במעשה המרגלים שנאמר "סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה לְעַם הַזֶּה מִמִּצְרָיִם יַעַד הַנְּהָה" (במדבר יד, ט) **לרמוז שכשם שמעשה העגל היה מעשה הס"מ כך גם עוון המרגלים היה מעשה הס"מ** (עיני העדה' לחבר 'שבת מוסרי פרשת כי תשא ד"ה שני פסוקים בתורה' בשם בעל מסורת הברית).

אף שהמרגלים שנשלחו היו אנשי ה' גדולים וטובים (יתפאר שלמה' לר' שלמה מראדומסק רמזי פורים דרוש השני ד"ה אחר הדברים האלה) **ששורשם גבוה וחשוב – זה לא הועיל להם, והסטרא אחרא התגברה עליהם** (הרמ"ד וואלי ספר דברים פרק א על הפסוק וייתב בעיני הדבר) **והתאחזה בהם והיתה מפשפשת בלבם** (הרמ"ד וואלי דברים פרק א על הפסוק ויקחו בידם מפרי הארץ) **ומיד הם הפנו עורף אל הקדושה** (הרמ"ד וואלי ספר דברים פרק א על הפסוק וייתב בעיני הדבר). ראה זוהר פרשת שלח לך דף קנח ע"א ד"ה וישלח אותם משה' מה היה מחשבתם). **הסטרא אחרא היא שהביאה אותם לפתוח את פיהם ולהאריך לשונם כפי רצונה, ולהוציא דיבה על הארץ אפילו בדברי שקר אשר בדו מלבם** (ראה זוהר פרשת שלח לך דף קסא ע"ב ד"ה אמר רבי יצחק) **כפי שאמרו "אֶרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הוּא"** (במדבר יג, לב). **וכל זה היה היפך כוונתו של משה רבינו, שהתכוון לשלוח את המרגלים על מנת שיכניעו את הסטרא אחרא שבארץ ולא שהיא תתגבר** (הרמ"ד וואלי דברים פרק א על הפסוק ויקחו בידם מפרי הארץ).

כאשר המרגלים חזרו, הסטרא אחרא התפשטה על ידיהם בכל ישראל והביאה אותם לחטוא בדיבורם (הרמ"ד וואלי דברים פרק א על הפסוק ויקחו בידם מפרי הארץ) **עד שאפילו שראו ישראל את השכינה הולכת לפנייהם לתור להם מקום בכל המסעות שלהם ולהעביר מפניהם את כל המכשולות – לא האמינו בו יתברך, כפי שהוכיחם משה רבינו ואמר "וַיִּבְדְּבַר הָאֱלֹהִים אֶינְכֶם מֵאֲמִינִם בְּה' אֱלֹהֵיכֶם: הֲלֹלָה לְפִנֵיכֶם בְּדֶרֶךְ לְתוֹר לְכֶם מְקוֹם לְחֹנְתְכֶם בְּאֵשׁ לְלַחַת לְרֵאשִׁיתֶם בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָהּ וַיִּעַן יוֹמָם"** (דברים א, לב – לו), **וזה היה מגודל תוקף 'הקליפה' שנאחזה בישראל מפני עצת המרגלים** (הרמ"ד וואלי דברים פרק א על הפסוק ו' אלקים ההולך'). **מטעם זה האות ס' בפסוק "וַיִּהְיֶה כָּלֵב אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עֲלֵה נִעְלָה וְנִרְשָׁנוּ אֲנִי כִּי כֹל נוֹכַח לָהּ"** (במדבר יג, ט) **היא אות גדולה לכמה שיטות, כדי לרמוז שהס"מ היה ביניהם וגרם לכל זה. וכן התיבות "וַיִּבְאֵ עַד חֶבְרוֹן"** (במדבר יג, כב) **יוצאות בגמטריא 'שטן', לפי שהוא בא ובלבל אותם** (מגלה עמוקות' על התורה פרשת שלח לך ד"ה במדרש ויצר).

נשמות השבטים הקדושים הסתלקו מהמרגלים לפני שהם חטאו

בשעה שהמרגלים הסכימו על אותה 'הרעה הגדולה' (מחשף הלבן' לר' יעקב אביחצירא פרשת שלח לך דף ע"ג ע"ב ד"ה נמצא כי בעת שליחות) **ובאו כוונה** (ליקוטי תורה' להארי"י ז"ל תחילת פרשת שלח לך ד"ה הנה תמצא) **להוציא דיבה על הארץ, ולחזור אל משה ולדבר תועה – מיד הסתלקו מהם נשמות השבטים שהתעברו בהם** (ישער הגלגולים' הקדמה לו אות מ' ד"ה ועתה נבאר ענין המרגלים, ישער הפסוקים' פרשת שלח לך סימן ג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו', 'זכר דוד' מאמר א פרק ח דף כב ד"ה יעל פי האמור' הימקדש מלך' בשם הרמ"ז) **כי נשמותיהם לא יכלו לסבול את הפגם של העבירה** (יתפאר שלמה' פרשת משפטים על הפסוק 'הנה אנכי שולח מלאך') **ואת חטאם** (עפ"י ישער הפסוקים' פרשת שלח לך סימן ג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו') **ולא את הסטרא אחרא שנמשכה עליהם** (עפ"י מאור ושמש' פרשת שלח ד"ה ולבאר הענין זה), **וכך לא הועילו נשמותיהם של השבטים הקדושים למנוע את המרגלים מהחטא** (ישער הפסוקים' פרשת שלח לך סימן ג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו', ישער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לו אות מ' ד"ה ועתה נבאר ענין המרגלים).

וזה כוונת הפסוקים שנאמרו על המרגלים כאשר הם חזרו **"וַיִּשְׁבּוּ מִתּוֹךְ הָאֶרֶץ מִקֶּץ אַרְבָּעִים יוֹם: וַיִּלְכְּבוּ וַיִּבְאוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן וְאֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַר פָּאָרֹן קְדֹשָׁה וַיֵּשִׁיבוּ אֹתָם דְּבַר וְאֵת כָּל הַעֲדָה וַיִּרְאוּם אֶת פְּרִי הָאֶרֶץ"** (במדבר כה – כו), **"וַיִּשְׁבּוּ מִתּוֹךְ הָאֶרֶץ"** נאמר על המרגלים עצמם, ומה שנאמר אחר כך **"וַיִּלְכְּבוּ"** זה על נשמות השבטים שהלכו והסתלקו מהם עוד לפני שהתקיים בהם **"וַיִּבְאוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן וְאֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"**. **כלומר שכשבאו המרגלים לפני משה כבר הסתלק מהם עיבור הנשמות שהיה בהם** (ישער הפסוקים' פרשת שלח לך סימן ג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו', ישער הגלגולים' להארי"י ז"ל הקדמה לו אות מ' ד"ה ועתה נבאר ענין, 'ליקוטי תורה' להארי"י ז"ל תחילת פרשת שלח לך סוף ד"ה ויקרא משה להושע. ראה 'פני דוד' להחיד"א פרשת תצוה אות ב ד"ה וישא אהרן' מה רמז בוה). **ומאז כבר הוכנו נשמות השבטים לעיבורם העתידי בעשרת הרוגי מלכות** (זכר דוד' מאמר א פרק ח דף כב ד"ה יעל פי האמור' הימקדש מלך' בשם הרמ"ז) (להרחבה על עיבור נשמות השבטים בעשרת הרוגי מלכות ראה מאמרינו לפרשת וישב – 'עשרת הרוגי מלכות').

אמנם הנשמות של לוי ויהודה בני יעקב שהתעברו בתוך יהושע בן נון וכלב בן יפונה, לא הסתלקו. וזה מה שנאמר **"וַיְהִי־שָׁעָה בֵּן נֹון וְכָלֵב בֶּן יִפְנֶה חָיִו מִן הָאֲנָשִׁים הָהֵם הֵחֵלְכִים לְתוֹר אֶת הָאֶרֶץ"** (במדבר יד, לח), **לא נאמר עליהם 'שאר חיים' אלא 'חיו מן האנשים ההם' לפי שכוונת הפסוק הוא שהיה בהם חיות נוספת בעת ההיא מ'האנשים ההם', שהם הנשמות המעוברות** (ישער הפסוקים' פרשת שלח לך סימן ג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו', 'ליקוטי תורה' להארי"י ז"ל תחילת פרשת שלח לך ד"ה הנה תמצא) **שנכנסו בתוך המרגלים, והיו 'הלכים לתור את הארץ' ביחד עמהם להיות להם לעזרה** (ישער הגלגולים' הקדמה לו אות מ' ד"ה ועתה נבאר ענין המרגלים, 'נחל קדומים' להחיד"א פרשת שלח לך אות יד מהארי"י ז"ל). **אך לעומתם שאר נשמות 'האנשים' שהיו במרגלים האחרים 'מתו' תכן ביאתם אל משה על ידי שהסתלקו מהם** (ישער הפסוקים' פרשת שלח לך סימן ג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו', 'ליקוטי תורה' להארי"י ז"ל תחילת פרשת שלח לך ד"ה הנה).

נשמת יהודה לא הסתלקה מכלב בן יפונה כפי שנאמר **"וַעֲבָדֶיךָ כָּלֵב וְיִעֲקֹב הֵיטֵה רוּחַ אַחֲרָת עִמּוֹ וַיִּמְלֵא אַחֲרָי וַהֲבִיאתיו אֶל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר בָּא שְׁמָהּ וַיִּזְרְעוּ יוֹשְׁבֵיהָ"** (במדבר יד, כד) (ליקוטי תורה' להארי"י ז"ל תחילת פרשת שלח לך ד"ה הנה תמצא), **"רוח אַחֲרָת" – היא נשמת יהודה** (נחל קדומים' פרשת שלח לך אות יב) **שנשארה בכלב ולא אירע לה כמו לאחרים שהסתלקו מהם הנשמות ולא הצליחו** (ליקוטי תורה' להארי"י ז"ל תחילת פרשת שלח לך ד"ה הנה תמצא). **וזה משום "וַיִּמְלֵא אַחֲרָי", כלומר שהוא השלים את הענין על ידי שהלך אצל אברהם אבינו ולא הסתפק בנשמת יהודה אשר בקרבנו** (נחל קדומים' פרשת שלח לך אות יב) **שנאמר "וַיַּעֲלֵנוּ בְּנֵיבָא עַד חֶבְרוֹן"** (במדבר יג, כב) **כאשר לשון הרבים בפסוק הוא כנגד המרגלים ולשון היחיד בפסוק הוא כנגד כלב, לפי שכלב נפרד מהמרגלים שתרו בארץ ובא להשתטח על קברי אבות בחברון** (זוהר פרשת וארא לך דף ע"א ד"ה רבי יהודה ורבי חייא). **והתפילה שם אכן הועילה לו, כשם שהועילה ליהושע בן נון התפלה שהתפלל עליו משה רבינו וקריאת שמו 'יהושע'** (ישער הפסוקים' פרשת שלח לך סימן ג על הפסוק 'שלח לך אנשים ויתורו'). ראה זוהר פרשת שלח לך דף קנח ע"ב ד"ה כדון כלב ד"ה אמר רבי יהודה ודי' ויעלו בנגב). **ה' יראנו נפלאות מתורתו, אמן.**

העלון גם לעילוי נשמת: יצחק בן רבקה ז"ל הרב יצחק שלמה בן שרה ז"ל ת. נ. צ. ב. ה.	העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן משה ז"ל, יונה בן שמואל ז"ל, ברטה בתיה בת מאיר ז"ל, חיים בן לייב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל ת. נ. צ. ב. ה.	העלון גם לעילוי נשמת: ציונה שושנה בת חנה כמון חייז גובקר חייז שו' ברחמי ישלח להם רפואה שלימה ת. נ. צ. ב. ה.	העלון גם לעילוי נשמת: אהרן בן עזיזה ז"ל אַרְלֵט עֲלֵיהָ בת פורטון מסעודה ז"ל ת. נ. צ. ב. ה.	העלון גם לעילוי נשמת: יוסף מנחם בן אהרן ז"ל מַנְנַה מְדַלֵּן בת מנטה ז"ל לבית משפחת מוימון ת. נ. צ. ב. ה.	העלון גם לעילוי נשמת: רחל בת גרשון הנולדת משרה אשת דוד ז"ל נכדיה' ב'סבט' החיטיס ת. נ. צ. ב. ה.	העלון גם לעילוי נשמת: אברהם יוסף בן פריידא חדוה חייז ת. נ. צ. ב. ה.	העלון גם לעילוי נשמת: אליהו בן ג'נטז ז"ל ת. נ. צ. ב. ה.	העלון גם לעילוי נשמת: אברהם יוסף בן פריידא חדוה חייז ת. נ. צ. ב. ה.	העלון גם לעילוי נשמת: יעקב בן רבקה ז"ל הרב יצחק שלמה בן שרה ז"ל ת. נ. צ. ב. ה.
--	---	---	---	---	--	---	---	---	--